

ОЛЕГ АЙРАНОВ ГАРО АРМЕНЕЦА

chitanka.info

Джаич пристъпваше от крак на крак и се двоумеше дали си струва да запали, докато чакаше Арменеца да излезе. Носещите се във въздуха послания видимо го изнервяха. Топлият вятър продухваше гарнизонния клозет и ароматите му се смесваха с благоуханията от бидоните с кисело зеле в артелната, където Баба Марта вече бе пръднала в кацата.

— Да знаеш, копеле, доброто сране е половин ебане... — се появи на входа закопчаващият се Гаро.

— Вярно е, — след миг размишление отвърна Джаич и скри пакета обратно в джоба на куртката, — ама две сранета не правят едно цяло ебане...

— Има и друг момент — намести кепето си Гаро. — Без едното можеш, ама без другото не...

— Затова пък можеш да го свършиш сам...

Унесени в дълбоките си философски съждения, двамата кривнаха зад ъгъла към строения на плаца взвод, където ги посрещна добре познат рев:

— Абе, аз до кога ще ви чакам да се загащвате, бе! — старшината, застанал с подпрени на колана юмруци във формата на буквата Ф, гледаше като гръмовержец. — Марш в строя! Мирно! На ля-во! След мене, ходом марш!

Взводът се понесе подире му.

Пред склада бяха паркирани със задницата един към друг камион с военен номер и един от леките артилерийски влекачи. Веднъж в годината имаше подмяна на част от боеприпасите. Новите снаряди пристигаха в сандъци на камион и идеха да подменят старите, които се съхраняваха в тенекиени кутии в търбуха на всеки влекач. Всъщност при тази отговорна дейност трябваше да присъства и някой от офицерите, но явно за тях в полка имаше и други, по-отговорни задачи.

Работата беше пипкава, свалянето и качването на сандъци и тенекии отнемаше почти повече време от пренареждането на боеприпасите.

— Абе, другарю старшина — сети се Арменеца, — един голям сандък да стъпим отгоре не може ли да докараме тука?

Старшината се хвана за чатала.

— Еле го, еле го! — раздвижи ръка той.

Открай време в отговор на почти всяко отправено към него искане, фатмакът предлагаше съдържанието на тъмнозеления си панталон с подканващ жест, все едно хвалеше зарзават на пазара. Изглежда пенкилерът за решението на всичките задачи в армията се криеше в долната половина на униформата му.

— ... или пък да ги закараме двете возила до рампата пред артелната — продължи невъзмутимо Арменец, увлечен в детайлите на рацпредложенията си. — По-бързо ще свършим.

— Еле го! — по инерция щеше да продължи фатмакът, но в следващия миг прозря измерението на Гаровото нахалство:

— А гъзинка не щеш ли? — ехидно се осведоми притежателят на универсалния инструмент.

В очите на старшината „гъзинката“ беше символ на върховен каприз, посягане към черешката върху тортата, към розичката в бонбоньерата, въобще, Монт Еверестът на всичките глезотии от страна на боец, комуто всъщност се полага само едно: да си затваря устата и да действа по изпълнението на възложената му заповед. Какво точно си представяше фатмакът, споменавайки гъзинката, така и не разбрахме до края на службата, в нашето съзнание тя остана нещо абстрактно примамливо, но доволно мъгляво.

— Ами-и... — уж сериозно се замисли по предложението Гаро, докато старшината го гледаше накриво, а другите се кискаха. Един от седемстотинте дни на службата в полка продължи както често с прозаична хамалогия.

* * *

Влизайки в армията, Гаро Арменец като че ли беше дал обет за две неща: никога да не бърза и за нищо да не се впряга. С това той зае достойно място в групата от закleti непукисти, но по друг показател ролята му безнадеждно издишаше.

Да си играеш на улав в армията не е нито нова, нито особено оригинална тактика. От времето, когато Швейк е влязъл в световната литература, надали има нещо ново изобретено по нея. Въпреки всичко тя все още се прилага редовно, просто понеже във всеки набор има известна бройка действително улави и шансът да се маскираш между

тях не е за изпускане. Пък и командният състав винаги е предпочитал улавите пред многознайковците.

Пред офицерите и старшините Арменец се правеше на две и половина от бавно стоплящите, но за негово най-голямо съжаление номерът му рядко минаваше. На Гаро просто от пръв поглед му личеше, че акълът му сече като балтия. Началствата бързо усещаха, че ги будалка и побесняваха. Най-много от всичко ги дразнеше подчертано невинният му поглед, в който чат-пат прелитаха присмехулни искрици.

* * *

Батарейният му, Опела, отдавна бе вдигнал ръце от него. Прякорът си беше получил преди години, когато тъстът великодушно му предоставяше стария си Опел Рекорд да се фука пред колегите. Междувременно бяха развалили калимерата с благоверната, разбирателството с тъста се разсъргна, а Опел Рекордът бе изяден от ръждата, но прякорът му остана.

Като офицер не беше от бесняците, та дисциплината се поддържаше най-вече от фатмака. Не че Опела не можеше да крещи и действа, когато се наложи, но говорът му беше до голяма степен неразбираем, защото се състоеше основно от гласни, като че ли беше лапнал горещ картоф.

— 'а'ейте 'ойци! — поздравяваше той всяка сутрин на развода и след като му отвърщаха на поздрава командваше — 'ободно! — и махаше с ръка на старшината да продължи. Така беше стигнал, без да си дава много зор до чин капитан.

* * *

Вечерта, когато дойде внезапната проверка Опела беше дежурен по поделение. Без предварителни уговорки, малко преди вечеря на портала се появи командващият полка с тримата си заместника. Опела изхвърча от дежурната стая, застана мирно, вдигна длан до козирката и

отвори уста да рапортува, но командващият полка не му се слушаха нанизани от гласни и махна с ръка:

— Я сега да видим как се носи службата.

Групичката офицери тръгна по плаца. Дневалните пред вратите светкавично предупредиха всички по помещения, че опасност се задава на хоризонта, пристигнал е екип „мозъци“. Навсякъде се заотваряха прозорци, за да изскочи цигареният дим, понеже пушенето в помещенията всъщност беше забранено.

Гаро, който тази нощ беше помощник дежурен по КПП, тъкмо бе мръднал до умивалнята, когато на връщане се натъкна на височайшата делегация. Понеже вечерта беше топла, бе пропуснал да се избърше и се наслаждаваше на приятния хлад от капките по кожата си. Избелялата гимнастърка беше вързал около кръста, тъй-като ръцете му бяха заети с тоалетната кутия, кепето и подменените партенки. Червената лента ПДКПП^[1] бе единственото, с което беше облечен от кръста нагоре.

Висшите офицери се постъписаха. По принцип всеки боец беше длъжен, освен в леглото или банята, да носи постоянно униформата си, но след занятията тази разпоредба не се спазваше толкова строго. Ама боец от наряда да се разнася гол по плаца вече си беше бая изцепка. Ако не беше червената лента, можеше и да му се размине, но така Гаро нямаше начин да не го засекат, още повече че без кепе на главата и по джапанки, той даже не можеше да козирува или набие крак.

— Вие...! — спря го командващият полка.

— Аз, редник Гаспарян, 4-та батарея! — уставно се представи Арменец.

— Четвърта? — командващият полка се обърна към Опела. — От вашата батарея ли, другарю капитан?

— ’йй ’ярно! — Опела му идеше да потъне в земята.

Командващият полка изгледа Гаро още веднъж подчертано бавно от глава до пети и отмери:

— Три денонощия арест...

Но Гаро, вместо да потвърди уставно полученото наказание, само вдигна учудено вежди и невинно се осведоми:

— Защо?

Заместник командващият по строевата част се поизвърна, за да прикрие усмивката си, но командващият полка се окопити на

секундата:

— Станаха пет! — после хвърли подигравателен поглед към злощастния дежурен офицер — Другарю капитан, обяснете на вашия боец защо, да не му обяснявам аз!

Всички знаеха за трудностите на Опела да артикулира и заинтригувани зачакаха. ЗКПЧ-то се опита да имитира садистичната усмивка на началника си, но като резултат се получи само една озъбена гримаса.

След като командващият полка остави Опела да ломоти половин минута, той му обърна гръб и продължи разходката си из поделението, а заместниците го последваха. В първия миг така зарязаният наред плаца дежурен се вбеси от показното унижение, но след това се усети, че това го освобождава от необходимостта да подтичва след проверяващите. Така само изчака групата да свърне зад ъгъла и се произнесе:

— 'арш на 'оста си!

Гаро, без да губи време, по изключение превключи на бегот, а Опела се запъти към столовата да наглежда подаването на вечерята.

* * *

Петролната криза, макар и със закъснение, остави отпечатък и в страните от Варшавския договор. На тридневното полково занятие маневрите бяха силно окастри, движението се ограничи в изнасянето на батареите до външна позиция и обратно. Времето все пак трябваше да се запълни с нещо, понеже в армията се счита за проверен факт, че войник, останал без работа, почва да бърка от разлагащи дисциплината и бойната готовност хрумвания. По този случай на всичките батареи бе издадена заповед да се окопае техниката, което на практика значеше всяко оръдие да влезе в дупка осем на три на два.

Да бяха извикали багер, можеше и да се оправят за три дена, но така, с кирки и лопати на всички им беше ясно, че става дума единствено за трудова терапия. По този случай и мотивацията дори сред най-големите натегачи бе силно занижена, още повече че малко след това батареите бидоха извикани на офицерски развод.

Единствено взводният, комуто в тяхно отсъствие бе предоставено командването, си даваше вид, че е взел заповедта напълно сериозно. Старите войници се бяха отдалечили да опъват палатките, което беше за предпочитане пред това да му се опъват на него. Обикаляйки между оръдията, младши лейтенантът със задоволство установи, че все пак новобранците до един са се надигнали и са се хванали да копаят. Всички, освен един.

— Редник Гаспарян!

— Аз. — Гаро откъсна замечтания си поглед от небитието и се надигна тежко-тежко.

— Ти директор го раздаваш, а? Защо не се окопаваш, бе, нефелник такъв!? — се развика взводният.

— Защото го няма шанцовият инструмент, другарю младши лейтенант — без видим признак на загриженост обясни Гаро.

Младши сержантът шестак за всеки случай се скри зад оръдието, да не опере той пешкира, въпреки че за инструментите отговаряха механик-водачите, които както обикновено се скатаваха край влекачите. На взводния очите щяха да изскочат, в първия момент остана безмълвен, предвид катастрофалната изцепка, спомената ей така, между другото.

— А защо го няма, бе, гюбре!? — експлодира след миг той.

— Защото сме го забравили в поделението — продължи Гаро търпеливо, все едно обясняваше на малоумен таблица са умножение.

Лицето на взводния взе да бие към мораво.

— Как така сте го забравили, бе!? Вие на учение ли сте тръгнали или на курорт, а!? Гърците само това чакат, да ви хванат по бели гащи!

Лафът с гърците и белите гащи беше стара казармена притча. Всеки нормален човек би предположил, че на това време гърците по-скоро си сърбат първото узо в някоя таверна на хладина, а вечерта ще трошат чинии по стените и хич няма да им е до белите гащи на личния състав.

— Тъй вярно, другарю младши лейтенант, само това чакат... — вече поотегчен от еднообразието на темата потвърди Гаро. — Ама не по бели...

— Какво-о!? — едва не се разхълца взводният.

— От две седмици не са ни водили на баня, другарю младши лейтенант — поясни делово Гаро. — Гащите ни вече не са чак толкова

бели.

Бушоните на взводния аха, да прегорят:

— Гаспарян, киртак смотан, изчезвай веднага до 2-ра батарея да донесеш инструмент! Те имат там в повече! — младши лейтенантът вече кипеше в собствения си сос, не защото Гаро или някой друг е пропуснал да качи инструмента, а главно поради категоричния отказ на Арменеца да се впечатли от гневния му изблик.

— Слушам! — вяло изкозирува Гаро и пое в посока на намиращата се на около километър и нещо 2-ра батарея.

— И не ми се влачи като мърцина, редник! Бегом!

Арменеца мина в нещо, което на пръв поглед приличаше на бягане, но всъщност се състоеше в леко поклащане, без промени в темпото. Младши лейтенантът обаче вече нямаше сили и желание за още крещене. Сигурно възприемаше самото отсъствие на невинната физиономия като душевно облекчение.

Бойците продължиха да човъркат окопите и в настъпилата внезапна тишина единствено кирките и лопатите потракваха при срещата си с някой скрит в земята камък. Взводният успя да запали цигарата си чак с третата клечка.

Мина четвърт час, мина и половин, после цял.

Младши лейтенантът сновеше напред-назад между оръдията и действаше разчетите, но погледът му все по-често се стрелкаше към позициите на 2-ра батарея. Той палеше цигара след цигара и с мъка потискаше желанието да насочи артилерийския си бинокъл натам. Клечките му бяха вече на привършване, когато в далечината се очерта силуетът на Гаро, нарамил кръстосани зад тила кирка и лопата. Дишането на взводния зачести и когато фигурата се приближи на глас разстояние, изглежда беше набрал достатъчно кислород:

— Ей, Гаспарян, шунда заспала! Аз на кого казах „на бегом“, бе, редник!?

Гаро спря и застана мирно. В знойната юлска мараня остана да се чува само жуженето на насекомите, бойците наоколо бяха спрели копането в очакване на разврзката.

— Изклесяк миризлив! — от устата на взводния едва не прокапа пяна. — Как може да ми се моташ два часа само за една кирка, бе!?

Арменеца погледна съсредоточено първо лявото, после дясното си рамо и насочи чистия си като на пеленаче поглед, допълнен с

недоумяващо вдигнати вежди към взводния:

— А-а, как така само за една кирка, ами лопатата?

Дали някой се изсмя, така и не се разбра, понеже канонадата от устата на взводния заглуши всичко останало, а речта му изпростя определено под санитарния минимум. Гаро постоя още малко в положение „мирно“, после внимателно свали инструментите от гърба си и с детинско удивление на лицето изслуша всичките подробности засягащи него, близките му и по-далечни роднини по пряка и съребрена линия, както и арменския род като цяло чак до далечния Ереван.

[1] ПДКПП: „помощник дежурен на контролно-пропускателния пункт“ ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.